

xuống giởng tở tở. Chuyể n tình lãng mỗ n kỏ t thúc bở ng cái chỏ t cở a hai vở chỏ ng giở a hai nỏ c thủ đở ch.

Nhỏ ng chuyể n tình giở a Trỏỏ ng Chi và Mỏ Nỏỏ ng lỏ i có sỏ phán đoán cở a trí óc. Nàng công chúa tởỏ ng tở anh lái đờ có tiỏ ng sỏo lãng đẵng vang trên quẵng sông vỏ ng làm mê mỏ t lòng ngỏỏ i. Con tim thôi thúc nàng phỏ i yêu nhỏ ng đỏ n khi gỏ p nhau óc đã phỏ nhỏ n mỏ i tình chỏ vì chàng quá xỏ u trai. Hóa ra nàng chỏ tởỏ ng tở tiỏ ng sỏo chỏ không hỏ yêu ngỏỏ i thỏ i sỏo. Dù không nên vỏ chỏ ng nhỏ ng rõ ràng trí óc đã giúp nàng công chúa chỏ p nhỏ n thỏ c tở i. Chỏ ng thỏ phỏ nhau ngay tở đỏ u còn hỏ n đỏ n sâu vào mỏ t cuỏ c hôn nhân không hỏ nh phức.

Óc chính là cái phanh đỏ hãm chỏ t lãng mỗ n trong tình yêu. Nhỏ ng nỏ u ngỏỏ i ta chỏ p nhỏ n buỏng thỏ trái tim đỏ yêu không cỏ n đỏ n lý trí thì thỏ gian cũng thông cỏ m, không ai khỏ t khe lên án mỏ t ngỏỏ i sỏ n sàng chỏ t cho tình yêu. Nhỏ ng nỏ u con tim cỏ hành đỏ ng theo nhỏ ng lý lỏ riêng cỏ a nó mà bỏ t cỏ n đỏ n lỏ i khuyển bỏ o cỏ a trí óc thì sỏ đỏ n đỏ n hỏ u quỏ thỏ nào?

Trong lãnh vỏ c gia đỡnh, cha mỏ thỏỏ ng yêu con cái là mỏ t lỏ tở nhiên. Nhỏ ng nỏ u thỏỏ ng yêu chiỏ u chuỏ ng chúng mỏ t cách vô lý thì chỏ a hỏ n là mỏ t lỏ i giáo đỏ c tở t. Con cái cỏ n phỏ i đỏỏ c rỏn đẻ, đỏ chúng nhỏ n biỏ t tỏ t xỏ u, sỏ lạnh, và sỏ đỏ. Chiỏ u chuỏ ng chúng đỏ muỏ n gì đỏỏ c nỏ y chỏ c chỏ n không giúp ích gì cho đỏ a trỏ sau này khi bỏỏ c vào trỏỏ ng đỏ i. Mỏ t đỏ a trỏ đỏỏ c nuỏng chiỏ u quá mỏ c ở trong gia đỡnh đỏ sinh ra tuyỏ t vỏ ng khi gỏ p phỏ i thỏ t bỏ i trong cuỏ c sỏ ng.

Trong lãnh vỏ c luỏ t pháp cũng thỏ, tim và trí óc phỏ i đỏ đỏi vỏ i nhau. Chi dù “pháp bỏ t vỏ thân” nhỏ ng mỏ t quan tòa cỏ áp đỏ ng cỏ ng nhỏ c luỏ t lỏ thì bỏ n án sỏ đỏ a đỏ n bỏ t công. Tình và lý cỏ n phỏ i cân nhỏ c đỏ đỏ đỏ n mỏ t phán quyỏ t. Tỏ c ngỏ Viỏ t có câu, “Cỏ ở trong chỏn mỏ i biỏ t chỏn có rỏ n”. Tỏ c ngỏ Mỏ cũng nói, “Before criticizing a man, walk a mile in his shoes”. Ngỏỏ i quan tòa công chính là ngỏỏ i phỏ i hiỏ u rõ hoàn cỏ nh cỏ a tở ng tở i nhân. Luỏ t là phỏ m vi cỏ a trí óc nhỏ ng nỏ u đỏ t mình vào tình huỏ ng cỏ a tở i phỏ m là lúc nói đỏ n lý lỏ cỏ a con tim. Phán quyỏ t đỏ a vào tim và óc sỏ thỏ y mỏ t bàn tay sỏ t nhỏ ng không thiỏ u khoan dung.

Lãnh vỏ c chính trỏ cũng thỏ y tim và óc song hành. Aristide Briand (1862 – 1932), mỏ t chính khách tởỏ ng giỏ chỏ c Thỏ tởỏ ng Pháp trong nhiỏ u nhiỏ m kỏ đã khỏ ng đỏ nh: “Mỏ t ngỏỏ i ở tuỏ i hai mỏỏ i không theo chỏ nghĩa xã hỏ i thì đẵng là không có trái tim, nhỏ ng nỏ u đỏ n tuỏ i bỏ n mỏỏ i mà vỏ n còn mê chỏ nghĩa xã hỏ i thì đẵng là không có óc”. (L’homme qui n’est pas un socialiste à vingt n’a aucun coeur, mais s’il est toujours un socialiste à quarante il n’a aucune tête). Mỏ t chỏ nghĩa mà Marx vỏ vỏ i ở thỏ kỏ 19, khi tở bỏ n mỏ i phỏ i thai, đỏỏ c Lê nin phát triỏ n mỏ t cách

có h th ng vào đ u th k 20 đã đ c ch ng minh là m t ch nghĩa điên r , tàn b o, và vô luân. Ông Briand nói ph i m t 20 năm m i nh n ra s hã huy n c a ch nghĩa nh ng th t ra ch c n s ng vài năm x h i què qu t luân lý Vi t nam là hi u rõ cái b n ch t b t nhân c a m t ch nghĩa đã gây bi t bao tang tóc cho nhân lo i. C n gì ph i đ i đ n tu i 40, yêu ch nghĩa t tu i 20 nh ng đ n 25 tu i mà v n m mi ng b nh v c cho cái ch nghĩa vô luân y thì qu th t đ u óc đó không có m t chút ch t xám nào. H a chng nh ng cái đ u này ch ch a m t th ch t vàng s n s t mà con ng i th i ra m i ngày.

Vi n nh c a m t ch nghĩa v m t th gi i đ i đ ng, trong đó con ng i “làm theo kh năng” và “h ng theo nhu c u” đ c l ch s minh ch ng m t cách hùng h n là vi n vòng, là không t ng. Gi c m đ i đ ng này đã làm say mê hàng tri u con tim đ y nhi t huy t c a các thanh niên thi u n . Vì m c đích “cao c ” này, họ đã quên đi tính ch t b o l c cách m ng, n n t ng “luân lý” c a ch nghĩa c ng s n, là ph i tàn sát cho h t nh ng ng i không cùng chí h ng, nh ng k đ i l p. K t qu là nhân lo i ph i h ng ch u cái tai ng nghi t ngã này trong su t th k 20 v i cái giá c a h n 100 tri u ng i ch t vì b tr n áp, b th tiêu và b tù đầy trong các tr i c i t o. Nh ng ng i c ng s n bây gi ch ng còn có con tim đ yêu m t ch nghĩa “lý t ng” nh ông Briand đã nghĩ. H hoàn toàn l thu c vào v t ch t, yêu nh ng t gi y đũa xanh h n là yêu gi c m ng ban đ u nh đ u tranh giành th ng l i cho giai c p vô s n, m t ng m t th gi i không còn s bóc l t, xây đ ng m t xã h i công b ng. Trái l i, ch nghĩa ch đ ng lên đ đ u tranh quy n l i tuy t đ i cho giai c p t b n đ , đ th c hi n m t th gi i đ y đ y bóc l t tàn kh c và đ đ i h n bao gi , và đ đ ng lên m t xã h i v i nh ng th m c nh luân lý suy đ i đ n t n cùng và nhan nh n b t công v i nhi u n c m t.

Ban đ u, có th Marx ôm gi c m ng đ i đ ng v i ý t t mu n bi n cõi đ i ô tr c này thành cõi thiên đàng, đ n Lenin thêm chút m m mu i “b o l c cách m ng” và kêu g i “vô s n các n c, đoàn k t l i” thì cái ch nghĩa xã h i huy n ho c c a Marx b c sang m t khúc ngo t gây đau th ng cho con ng i nh t trong l ch s nhân lo i. S tàn ác c a ch nghĩa phát-xít so ra ch ng th m gì v i s tàn b o và đ c ác cách m ng c a ch nghĩa c ng s n. H – nh ng ng i s ng ch t v i lý t ng c ng s n – say mê đ u tranh v i kh u hi u t t c vì quy n l i c a giai c p bóc l t nh ng th c t hoàn toàn khác h n. H ch m n s c m nh c a giai c p bóc l t đ tranh đ u cho quy n l i cá nhân c a t ng ng i c ng s n n m gi quy n l c cao nh t n m trong cái-g i-là b chính tr . Bên trong thâm cung c a các quan c ng s n, s tranh dành quy n l c gay g t và kh c li t không thua gì cu c đ u tranh b ng b o l c b bên ngoài v i các n c t b n. Mãi đ n cu i th k 20 thì ch nghĩa c ng s n đã b bi n thái h n. Nó bi n thái đ n m c ng i ta hoàn toàn không nh n ra cái c t lỗi ch nghĩa n m ch nào trong su t ti n trình ti n lên th gi i đ i đ ng n a. Ng i ta không hi u nó là m t tri t lý? m t ch nghĩa? hay m t h c thuy t? Nó nh m t n i t p-pí-lù – tr n m t th m t ít vào r i g i là ch nghĩa c ng s n t k 21 – đ lâu ngày n n sinh và b c mùi làm ai cũng bu n nôn m a. Nó nh m t cái xác b ch t cháy không còn nh n di n đ c hình đ ng c a n n nhân. Làm sao m t ng i đ c Th ng đ ban cho m t trí óc bình th ng l i có th nói r ng tôi v n còn yêu cái ch nghĩa phi nhân b n nh th ?

Đng tìm hiu ch nghĩa cng sn qua sách v ! Đng đc m ch thuyt đó bng trái tim nhng bng c trí óc! Khu hiu v i nhng m t đ làm mê mu i con ng i. Tính ch t “lãng m n” c a ch thuyt cng sn đ làm con tim rung đng. Hãy luôn nhìn nó bng trí óc mình m n c a m t ng i bình th ng.

Trong cu c sng l u vong cũng c n suy nghĩ v thái đ chính tr chính đng c a m t ng i t n n. Vào đ u th p niên 80, dân chúng Vi t nam ùn ùn kéo nhau ra bi n. Họ tìm đ m i cách đ đào thoát kh i cái xã h i rách nát nhân b n và b n cùng v t ch t đó. Ng i ta ph ng đoán kho ng h n 1 tri u ng i b n n c ra đ nhng đ n b n b t do ch đ c non n a. Nhng ng i đ đi sau không ph i không bi t nhng hi m nguy c a cái giá v t bi n, c hai ng i đ ra bi n thì ch m t ng i thành công. Th t b i là đng nghĩa v i cái ch t vì bão t , h i t c, đói khát... th mà h v n l m l i c m đ u đ sng đ ch t ra bi n. Bng qua lãnh th Miên đ n đ t Thái cũng đ i đ u v i nhng hi m nguy ch t ng i. Nào là b n Miên đ khát máu, b n Vi t cng điên cu ng thù h n, thú đ trong r ng già, b n th ph buôn ng i, đám buôn l u có máu l nh gi t ng i không chùn tay. Có ng i đ ra bi n không thành l i quay v đ b . Có ng i v t bi n th t b i đ n khánh ki t tài sn. C mi n Nam lên c n s t b n c. Tính đ n đ u th p niên 90, non n a tri u ng i đ t đ c c c nguy n.

Con s n a tri u ng i may m n sng sót, m t l n n a, l i may m n đ c đ nh c c các n c t b n, có c h i ng m nhìn b u tr i dân ch , hít th không khí t do, và nh t là có c h i v n lên t hai bàn tay tr ng. Sau h n 30 năm, con s ng i Vi t t n n sinh sôi n y n đã lên đ n vài tri u, r i rác kh p năm châu, thành công khá nhi u m t trong xã h i, t o c a c i v t ch t cho chính gia đình mình và đ t n c n i hai ba th h Vi t sinh sng thành t ng cng đng v i sinh ho t khá kh i s c.

Khi trong tay có chút ti n thì nhng ng i Vi t h i ngo i ch t nghĩ đ n chuy n “vinh qui v làng”. Vào đ u th p niên 90 c a th k tr c, khi nhà n c cng sn b t đ u m c a, m t s ng i Vi t l u vong tr v v i m ti n trong tay. Thu y trong n c ai ai cũng nghèo, k c b n cán b . Th là có màn vung ti n tiêu cho th a thích v i tr m đ đ i ra ti n tri u, m t gi c m c a khá nhi u ng i nghèo kh . Bên M không bi t nhng ng i đó làm gì nhng khi v n c h tìm th y đ c s n tr ng (đng ti n), t ái h đ c vu t ve đ n đ t n cùng. T đó, h c g ng làm l ng ký cóp cho đ c kha khá ti n và m i năm tr v n c ng i b nh ch e tiêu ti n trên s đau kh c a r t nhi u k khác. Cho đ n năm 2008, tuy s n tr ng (cũng đng ti n) đã b t đ nhi u nhng v t giá v n quá r so v i khi du l ch c các n c khác nên s ng i v n c ngày m i đông h n. S ng i đ xô v n c ch a h gi m bao gi .

H n 30 năm tr c, chúng ta đánh đ i l y m ng s ng đ ra đi cho b ng đ c thì không vì m t lý do gì đ có th tr l i m nh đ t kh n kh đó m t cách quá đ dàng. M nh đ t đ t khoát b l i sau l ng b ng chính m ng s ng c a mình, c a v ch ng con cái mình thì làm sao có th tr v nhìn l i cái đám ng i đã ch i r a nh ng k ra đi – chính chúng ta – là b n tr m c p, đ đ m. N u dùng óc đ suy nghĩ, n u còn sĩ di n, c n ph i t thái đ khinh b b n nhà n c c ng s n đã hàm h k t t i chúng ta là thành ph n c n bã c a xã h i b n c ra đi. Xét cho cùng, c n tr n tr ng nh ng ng i tr v đ th m cha m già y u, lo ma chay cho ng i thân, giúp đ nh ng k kh n cùng. Có nh ng k tr v v i trái tim đ l ng, xót th ng ng i, c làm m t cái gì nho nh đ xoa đ u n i đau kh c a đ i đ s đ ng bào. V v i trái tim nhân t nh th th t đ đng khuy n khích, th t đ đng kính ph c. Không bao gi v v i đ u óc c a k l i đ ng th i c , vui đùa h ng th v t ch t r m t, c i c t trên thân xác bèo b t c a nh ng cô gái quê mà quên đi c nh chi c thuy n nan lênh đênh trên bi n kh i m y m i năm v tr c.

Nghĩ là nghĩ th nh ng th c t tin t c cho th y m i năm c tri u ng i r m r v th m quê h ng; ch riêng trong đ p T t c tr m nghìn “khúc ru t ngàn đ m” r n ràng tr v quê ăn T t. Thèm ăn T t trên quê h ng đ n v y sao? Cho dù T t đã m t h n cái h ng v ng t ngào c a b u s a m ? V ng trong không khí c a m t bu i sáng đ u năm nghe có ti ng ai oán c a đám dân oan, nghe có ti ng than khóc m i mòn c a nh ng ng i v th ng nh ch ng còn b đày đ a trong các tr i tù vì h lên ti ng đòi h i m t n n dân ch c a m t n c Vi t nam, nghe có ti ng kêu gào bi thi t c a nh ng nhà lãnh đ o tôn giáo đã lên ti ng bênh v c cho công lý. M t b u khí Vi t nam b ô nhi m đ c tài, b v n đ c áp b c đ n th li u chúng ta có th th n nhiên tr v quê ăn T t hay sao?

Bài th , “Ta Ch ng V Chi” (không rõ tác gi là ai) di n t nh ng suy nghĩ chín ch n c a m t ng i có trái tim tràn đ y yêu th ng.

*B n h i ta sao ch ng tr v
V ch i n i l i m i tình quê
Theo b n bên nhà gi vui l m
Tha h du hí, s ng h hê!*

*Ta nghe b n t , đ nao nao
Bao năm b t x nh làm sao
V n h ng m c v quê cũ
Cho th a ch mong t thu nào*

Nh ng r i nghĩ l i ta ch ng v
Sá gì m t phút ch c đăm mê!
Đ r i ph i th y bao ngang trái
Bao n i tang th ng lu ng nã n

B n trách bao ng i đã h i h ng
C ng i t c nu i v i v n v ng!
Ta đã ra đi trong h n i
V chi g i dĩ vãng đau th ng

B n r ta v thăm ph ph ng
Thăm mái nhà x a, nh ng ng i th ng
Nhà x a b chi m còn đâu n a
Ng i th ng th i n mác b n ph ng

B n b o quê h ng gi thanh bình
Danh lam, th ng c nh th t đ p xinh
Lòng ta còn đâu mà du ngo n
Khi th y bên đ ng c nh điều linh

B n g c i gì không v ch i
Đ t n c gi đây đ i thay r i
Ta th y v n ng c tù, b t b
Đàn áp không ai đ c hé môi

B n nói v đi ăn đã đ i!
Sao ta có th nu t cho trôi
Khi th y chung quanh bao đ a bé
Ch ng có m ng ăn, đ ng ch c ch

B n k ta nghe r t mê h n!
Các em m n m n, hãy còn son
Ta th y xót th ng thân nhi n
M i đ ng y tu i ph i bán trôn

B n khuyên lo s ng cho thân mình
Đ i gì đ ý chuy n linh tinh!
Ta ch ng th nào cảm nín đ c
Tr c s trái tai, c nh b t bình

B n có th vui thú nh n nh ?
M c ai rên xi t, c làm ng
Ta không n s ng trên đau kh
Ôm m i hoài h ng x ng i.

L i còn v n đ g i ti n v giúp thân nhân. G i ti n giúp là do trái tim thúc đ y nh ng giúp th nào đ có hi u qu thì là công vi c c a lý trí. T n năm 2000 đ n nay, s ti n g i v hàng năm c tăng mãi. Năm ngoái s ti n là 4 t đôla, năm 2008 có l cũng b ng ho c h n ch không kém. Đây ch là con s g i qua h th ng ngân hàng M có ch ng t h n hoi, còn nh ng nghìn đ u k trong ru t t ng c a các c già đem v cho con cháu thì không ai ki m ch ng đ c. C tính đ đ ng m i ng i mang v n c chi tiêu kho ng \$5000 đôla, v i t ng y ng i v hàng năm thì s ti n đ kh i kh i vào n c ph i thêm vài t b c n a. Nh th s ti n rót v n c (cho không) giá chót ph i 6, 7 t b c m i năm.

S ti n g i v d i nhi u hình th c khác nhau nh g i giúp các n n nhân thiên tai, g i v giúp thân nhân có v n làm ăn, ho c giúp ch đ nuôi s ng t ng y mi ng ăn, m i ngày... Tính ra hàng t đôla là công khó c a bi t bao nhiêu ng i Vi t h i ngo i, s n sàng hy sinh m t chuy n du l ch hàng năm c a gia đình, ho c ch p nh n gi m b t nh ng chi tiêu đ có đ ti n g i giúp thân nhân. T ng y t b c thân nhân tung vào th tr ng đ mua s m, đ ăn ch i, đ khoe khoang kiêu hãnh, nh ng cũng giúp nhi u gia đình ch v a đ s ng và sinh ho t hàng ngày trong m t xã h i mà s l m phát leo thang theo nh p đ hàng tháng. Đúng ra ti n t trong l u thông b ng nh y v t lên con s t mà không c n tr kim b o ch ng nh th cũng t o ra công ăn vi c làm nh t th i cho đám dân nghèo kh . Nh ng công vi c làm hoàn toàn mang tính ch t tiêu dùng, ch ch a h dùng ti n t o ra nh ng c s s n xu t mang l i l i nhu n v lâu v dài trong t ng lai.

Có nhi u lý l bi n minh cho vi c g i ti n. Lý l đ c r t nhi u ng i ng h là thân nhân c n đ c giúp đ trong m t xã h i quá b n cùng. H quan ni m r t đ n thu n r ng n u ng ng g i ti n, ch ng bi t b n chóp bu c ng s n có ch t không nh ng thân nhân c a h ch c ch n s ch t tr c h t. Suy nghĩ này qu th t không sai th c t bao nhiêu. Nh ng n u th tr ng tiêu dùng thi u h n 4 t trong 1 năm, ch c ch n công ăn vi c làm s gi m thi u đi r t nhi u, nh ng

thân nhân s s ng d ch t d nh ng s t o m t áp l c l n lao trên chính quy n c ng s n. Ng i dân đói quá đành phải làm li u. Xã h i s h n lo n. Công an có b t gi đ c c tr m ho c c nghìn nh ng n u c tri u ng i li u mình thì chính quy n c ng s n ch ng th nào đàn áp n i. Nhà tù nào ch a cho n i khi vài ch c tri u ng i s n sàng ch t đ ki m cái ăn cho gia đình. Chính bao t s thôi thúc con ng i đ n tr thành thú v t. Đây ch ng ph i là bài h c mà b n vi t c ng đã áp d ng tri t đ trong m y m i năm cai tr nhân dân mi n B c và c trong các tr i tù sao? T ng y nhân dân quá đói kh n i lo n thì cái ch ng i c a b n B c b ph cũng ph i lung lay.

Bi t rõ nh th nh ng không m t ai dám làm, ho c không n nh n tâm đ y nh ng ng i thân đ n m t hoàn c nh cùng c c, n i mà ranh gi i c a lý trí và thú tính ch mong manh nh s i t . N u đ i ng c l i hoàn c nh, nghĩa là n u nh ng k c ng s n h i ngo i g i 4 t m i năm v n n c đ c u đói và h bi t rõ r ng n u không có 4 t này thì xã h i s h n lo n, ch đ s s p đ thì ch c ch n h đã th c hành t lâu r i. Đây là s khác bi t l n lao gi a ng i qu c gia và ng i c ng s n. S d bi t đó là trái tim. Nh ng trái tim còn máu đ luân l u trong thân xác c a sinh v t có tên g i là ng i. Chính con tim đã th n th c khi th y đ ng bào trong n c lâm vào c nh thiên tai. Chính con tim đã tha thi t khi th y nh ng đ a tr m côi, khuy t t l n lóc trên hè ph ki m ăn. Và cũng chính con tim đã thôi thúc nh ng ng i Vi t h i ngo i g i ti n v giúp nh ng ng i thân nghèo kh . M c dù h bi t r ng chính s ti n này đã ph n nào giúp ch đ đ ng v ng đ n ngày hôm nay.

Đã đ n lúc lý trí c n ph i xen vào hành đ ng c a con tim. G i v a ph i và g i đúng lúc là cách hay nh t đ gi m thi u nh ng s ti n th ng d không c n thi t. Nên g i đ t o công ăn vi c làm h n là g i đ giúp mi ng ăn t ng b a. Giúp c n câu h n là bi u con cá. M i khi có thiên tai, làm th nào đ s ti n c u đói phải đ n th ng tay các n n nhân, không th qua tay b n cán b p xã, p, huy n, ho c ph ng. Ph i h n ch t i đã ti n c a l t vào tay nh ng k không tim này. Bi t cách g i, và bi t g i qua ng i nào. Các b c tu hành, nh ng s , nh ng ni cô, các linh m c, th ng t a (tuy t đ i không ph i là b n qu c doanh) là nh ng ng i x ng đáng ch n m t g i vàng. Tr v thăm quê h ng đ a đầy khi th t s c n thi t. Nên h n ch t i đã nh ng chuy n du hí vung ti n mua vui trên nh ng thân xác b t bèo. Nên t ch đ cái xã h i quá b p bênh v đ o lý b t b b p bênh. N u không làm cho nó t t h n thì cũng đ ng nh n tâm làm cho nó t i t thêm.

Xem ra, trái tim và trí óc c n song hành. Hành đ ng xu t phát do trái tim thôi thúc, và hành đ ng d n đ n m t k t qu t t đ p l i luôn c n có lý trí h ng d n.